

УДК 657.1

Удовиченко Я.А.
студентка

Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

Єршова Н.Ю.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри «економічного аналізу та обліку»
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ (НА ПРИКЛАДІ КОМПАНІЇ «НАДІЯ»)

АНОТАЦІЯ

Розглянуті проблеми аналізу основних засобів підприємств. Здійснений аналіз статистичних даних, які характеризують темпи змін вартості основних засобів підприємств України за 2001–2016 рр. Представлений порядок дій аналітика, послідовність етапів аналізу основних засобів на прикладі компанії «Надія», що дає змогу послідовно досліджувати та доходити висновків про стан та ефективність використання основних засобів.

Ключові слова: аналіз, основні засоби, етапи, технічний стан, потужність, показники ефективності.

АННОТАЦИЯ

Рассмотрены проблемы анализа основных средств предприятий. Проведен анализ статистических данных, характеризующий темпы изменений стоимости основных средств предприятий Украины за 2001–2016 гг. Представлен порядок действий аналитика, последовательность этапов анализа основных средств на примере компании «Надежда», что позволяет последовательно анализировать и оценивать состояние и эффективность использования основных средств.

Ключевые слова: анализ, основные средства, этапы; техническое состояние; мощность; показатели эффективности.

ANNOTATION

The problems of the analysis of fixed assets of enterprises are considered. The analysis of statistical data characterizing the rate of changes in the value of fixed assets of Ukrainian enterprises for 2001–2016 is carried out. The order of the analyst's actions, the sequence of stages of analysis of fixed assets by the example of the company "Nadezhda", which allows you to examine and draw conclusions about the state and effectiveness of the use of fixed assets is presented.

Key words: analysis; fixed assets; stages; technical condition; power; performance indicators.

Постановка проблеми. Розвиток виробництва є невіддільним від проблеми ефективного використання основних засобів. За сучасних умов господарювання нагальними проблемами, що потребують негайного розв'язання, є забезпеченість підприємства основними засобами, рівень їх використання та фактори, що на нього впливають, ефективність використання основних засобів у часі та за потужністю, використання та виявлення резервів їх підвищення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми ефективності використання основних засобів висвітлені у працях таких учених, як Н.М. Бондар, Б.С. Кругляк, Т.П. Бондар, О.Б. Зайцева, А.І. Ковальов, Т.Н. Бабченко [1], Н.М. Бондар [2], Е.Н. Домбровська [3], Н.Ю. Єршова [4], О.І. Линник [5], С.Ф. Покропивний [6] та ін.

Так, Н.Ю. Єршова, О.В. Портна зазначають, що мета аналізу основних засобів підприємства полягає у кількісному та якісному оцінюванні складу, структури і динаміки основних засобів, оцінюванні забезпеченості й ефективності їх використання у виробничому процесі та пошуку потенційних можливостей підвищення фондоддачі і покращання технічної оснащеності виробництва за умови найбільш інтенсивного використання основних засобів [4]. Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній вважають, що оптимізація використання основних виробничих засобів багато в чому залежить від наявності обґрунтованої системи показників оцінювання рівня ефективності використання основних засобів, яка містить загальні (вартісні) та часткові (натуральні) показники [7]. Н.М. Бондар для характеристики стану і використання основних фондів підприємства застосовує чотири групи показників:

- показники технічного стану та руху основних фондів (коефіцієнти зносу, придатності, оновлення, вибуття);
- показники завантаження основних фондів (коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та інтегрального використання);
- показники технічного оснащення підприємства (фондооснащеність, фондоозброєність та енергоозброєність праці);
- показники ефективності використання основних фондів (фондоддача, фондомісткість, рентабельність основних фондів) [1, с. 89–90].

О.І. Волков відзначає, що аналіз використання основних засобів можна проводити за такими напрямками, як аналіз складу, аналіз структури, аналіз технічного стану, аналіз утримання, аналіз техніко-економічних показників використання основних засобів [8].

Незважаючи на достатню кількість публікацій, присвячених питанням аналізу основних засобів, потреба у подальших дослідженнях зумовлюється необхідністю вдосконалення аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства в аспекті пошуку резервів підвищення ефективності їх використання.

Метою статті є висвітлення та систематизація основних підходів до аналізу ефективності використання основних засобів на прикладі компанії «Надія».

Для систематизації проблем аналізу основних засобів та проведення аналізу основних засобів використовувалися абстрактно-логічний метод, методи порівняння, індукції та дедукції, комплексний підхід і статистичні методи.

Виклад основного матеріалу. Підприємство, яке має постійно повну інформацію про структуру, динаміку основних засобів, про фактори, що впливають на їх використання, має можливість розробляти методи й економічну політику, напрями, за допомогою яких підвищується ефективність використання основних засобів і виробничих потужностей підприємства, що забезпечує зниження витрат виробництва і зростання продуктивності праці.

Основні засоби займають, як правило, основну питому вагу в загальній сумі основного капіталу підприємства. На основі даних про вартість основних засобів у 2000–2016 роках на рис. 1 представлена динаміка індексів її росту, розрахована за даними [9]. Як можна побачити з розрахунків, темп росту вартості основних засобів починаючи з 2001 року перевищує попередні роки. Найбільше зростання спостерігається у 2008 році (153,84%) та 2010 році (170,32%). Найнижче значення темп росту вартості основних засобів має у 2015 році (55,56%). Зниження темпів до попереднього року спостерігається у 2002 році (105,39%), 2009 році (123,94%), 2011 році (111,25%), 2013 році (113,7%) та 2015 році (55,56%).

Результати аналізу динаміки основних засобів за видами економічної діяльності підприємств України у фактичних цінах на кінець року представлено у таблиці 1. Як можна побачити, відхилення первісної вартості основних засобів на кінець 2015 року від 2014 року у фактичних цінах становить 6 110 760 млн. грн, або 55,56%, у 2016 році цей показник становить 536 051 млн. грн, або 107,02%.

За видами економічної діяльності сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство нарощує вартість основних засобів на 3877 млн. грн у 2015 році та на 60 298 млн. грн

у 2016 році щодо попередніх років. Вартість основних засобів у промисловості має тенденцію до збільшення у 2015 році на 1 904 696 млн. грн, у 2016 році відбувається зменшення на 769 563 млн. грн. У будівництві вартість основних засобів у 2015 році зменшена на 2262 млн. грн щодо 2014 року, у 2016 році спостерігається збільшення, яке становить 10 720 млн. грн. Якщо звернути увагу на темпи приросту, то за 2015 рік найбільший темп приросту має промисловість (98,29%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (28,76%), Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування (49,36%). У 2016 році оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (29,58%), фінансова та страхова діяльність (38,52%), діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (188,08%).

Отже, за результатами аналізу можна дійти висновку, що від кількості основних засобів, їх вартості, технічного рівня, ефективності використання багато в чому залежать кінцеві результати діяльності підприємства: випуск продукції, її собівартість, прибуток, рентабельність, стійкість фінансового стану.

Аналіз сучасних підходів до оцінювання ефективності використання основних засобів показав, що підходи авторів досить різноманітні, але переважно ґрунтуються на одних оціночних показниках, які слід розглядати як три підсистеми:

- 1) показники, які характеризують технічний стан основних засобів;
- 2) узагальнюючі показники використання основних засобів;
- 3) часткові показники використання основних засобів.

Найбільш вагомими показниками формування основних засобів, що безпосередньо характеризують процеси технічного оновлення виробництва, є показники їх руху й оновлення. Однією з найбільш важливих для дослідження процесів технічного оновлення виробництва є група показників руху основних засобів, до яких нале-

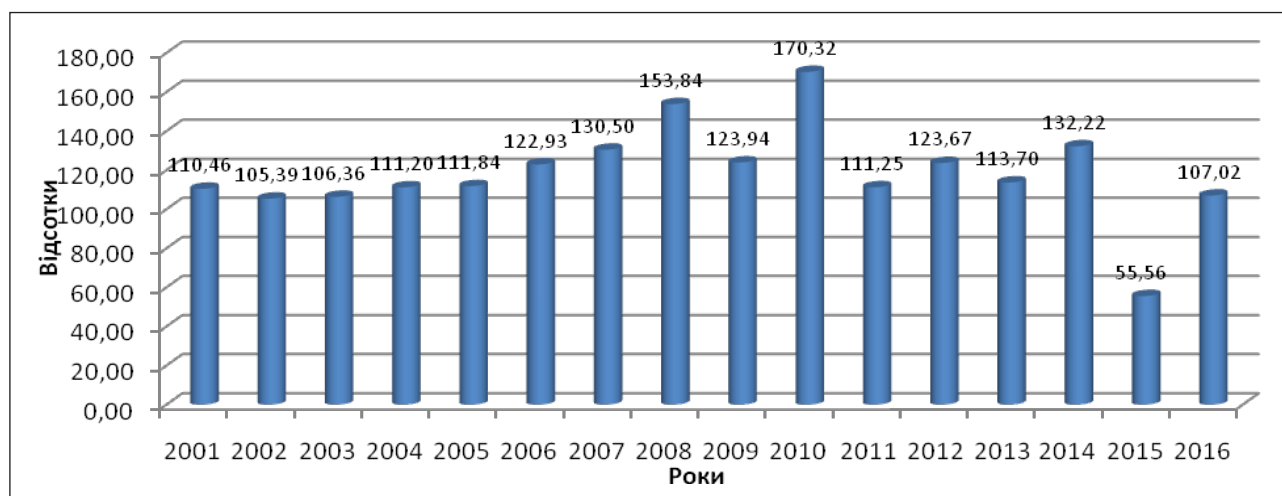

Рис. 1. Індекс росту вартості основних засобів підприємств України у 2001–2016 роках*

Джерело: * розраховано за даними [9]

Таблиця 1

Аналіз динаміки основних засобів за видами економічної діяльності підприємств України за 2014–2016 роки

Види економічної діяльності	У фактичних цінах на кінець року, млн. грн.			Абсолютний приріст, млн. грн.	
	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2015 до 2014 року	2016 до 2015 року
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	171392	210169	270467	38777	60298
Промисловість	193 7821	3 842 517	3 072 954	1904696	-769 563
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	362 722	379 055	410 018	16 333	30 963
Переробна промисловість	756 277	1 656 971	1 792 101	900 694	135 130
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	758 886	1 736 058	796 558	977 172	-939 500
Будівництво	64 352	62 090	72 810	-2262	10 720
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	125 507	135 378	175 422	9871	40 044
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	9 752 902	1 418 312	1 562 079	-8 334 590	143 767
Тимчасове розміщення й організація харчування	27 276	27 985	29 772	709	1787
Інформація та телекомунікації	69 440	76 546	94 243	7106	17 697
Фінансова та страхова діяльність	49 718	51 238	70 977	1520	19 739
Операції з нерухомим майном	533 328	666 855	804 040	133 527	137 185
Професійна, наукова та технічна діяльність	29 626	31 347	38 671	1721	7324
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	333 493	407 506	1 173 933	74 013	766 427
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	389	581	615	192	34
Освіта	3117	3117	3596	0	479
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	11 124	12 912	21 245	1788	8333
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	23 038	23 581	20 901	543	-2680
Надання інших видів послуг	1822	2110	2775	288	665
Усього	13 752 117	7 641 357	8 177 408	-6 110 760	536 051

Джерело: * розраховано за даними [9]

Таблиця 2

Дані для порівняльного аналізу забезпеченості, руху та технічного стану основних засобів компанії «Надія»

Показники	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
Первісна вартість виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності підприємства на початок року, тис.грн.	987 376	1 057 445	70 069	107,10
Обсяг надходження виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності за рік, тис.грн.	75685	177 930	102 245	235,09
Обсяг вибуття виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності за рік, тис.грн.	5616	8370	2754	149,04
Первісна вартість виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності підприємства на кінець року, тис.грн. (п.1 + п.2 - п.3)	1 057 445	1 227 005	169 560	116,03
Знос основних засобів на кінець року, тис.грн.	703 571	740 647	37 076	105,27
Залишкова вартість виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності підприємства на кінець року, тис.грн. (п.4 - п.5)	353 874	486 358	132 484	137,44
Середньооблікова чисельність персоналу підприємства, ос.	5743	5743	0	100

жать коефіцієнти введення, вибуття, оновлення, ліквідації, а також приросту основних засобів. Ці показники характеризують склад і структуру основних засобів, а також їх динаміку протягом визначеного періоду часу. Нормативні межі, у межах яких повинні знаходитися їх значення, не встановлені і залежать насамперед від галузевих особливостей устаткування, що використовується. Дані для порівняльного аналізу забезпеченості, руху та технічного стану основних засобів підприємства – в таблиці 2.

Первісна вартість виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності підприємства на початок 2016 року збільшена на 70 069 тис. грн (107,1%), на кінець 2016 року – на 169 560 тис. грн (116,03%), обсяг надходження виробничих основних засобів основного виду економічної діяльності за 2016 рік збільшений на 102 245 тис. грн (235,09%), а обсяг вибуття – збільшений на 2754 тис. грн (149,04%).

Розрахунок коефіцієнтів забезпеченості, руху та технічного стану основних засобів підприємства – в таблиці 3. За 2016 рік по щодо 2015 року коефіцієнт фондоозброєності праці збільшений на 20,863 (111,72%), це пов'язано з підвищенням вартості основних засобів і незмінністю середньооблікової чисельності персоналу. Коефіцієнт оновлення основних засобів збільшений на 0,073 (202,61%), коефіцієнт вибуття збільшений на 0,002 (139,16%), коефіцієнт приросту основних засобів збільшений на 0,089 (225,96%), коефіцієнт зносу основних засобів зменшений на 0,062 (90,72%), коефіцієнт придатності основних засобів збільшений на 0,062 (118,45%).

До узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів відноситься фондовіддача та фондорентабельність (таблиця 4).

За 2016 рік фондовіддача основних засобів у 2016 році збільшена на 0,019 грн/грн (101,43%), фондовіддача активної основних засобів збільшена на 0,166 грн/грн (106,28%), фондовіддача діючого обладнання зменшена на 0,201 грн/грн (90,77%), фондомісткість загальна незначно зменшена 0,01 (98,59%). Загалом ситуація з ефективністю використання основних засобів незмінна протягом 2015–2016 років.

Аналіз фондорентабельності показаний в таблиці 5.

Рентабельність основних засобів у 2016 році зменшена на 21,289%, що пов'язано зі зменшенням валового прибутку на 152 014 тис. грн. Рентабельність активної частини основних засобів у 2016 році зменшена на 25,42%, що пов'язано зі зменшенням валового прибутку. Рентабельність діючого обладнання у 2016 році зменшена на 43,4%, що пов'язано зі зменшенням валового прибутку.

Таким чином, методи аналізу структури основних засобів компанії «Надія» підтверджують висновок про те, що:

- застосування методів горизонтального та вертикального аналізів основних засобів допомагають всебічно проаналізувати їх якісну та кількісну структури;

- застосування коефіцієнтного методу дає змогу уточнити первинні розрахунки та зацентрувати діяльність розрахункового відділу на відповідність або невідповідність об'єкта аналізу нормативам [10].

Таблиця 3

Розрахунок коефіцієнтів компанії «Надія»

Показники	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
1 Коефіцієнт фондоозброєності праці $[(п.1+п.4) / 2] / п.7]$	178,027	198,890	20,863	111,72
2 Коефіцієнт оновлення основних засобів $(п.2 / п.4)$	0,072	0,145	0,073	202,61
3 Коефіцієнт вибуття основних засобів $(п.3 / п.1)$	0,006	0,008	0,002	139,16
4 Коефіцієнт приросту основних засобів $((п.4 - п.1) / п.1)$	0,071	0,160	0,089	225,96
5 Коефіцієнт зносу основних засобів $(п.5 / п.4)$	0,665	0,604	-0,062	90,72
6 Коефіцієнт придатності основних засобів $(п.6 / п.4)$	0,335	0,396	0,062	118,45

Таблиця 4

Аналіз показників фондовіддачі основних засобів компанії «Надія»

Показник	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
			абсолютне	темп приросту, %
Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	1 384 631	1 568 948	184 317	113,31
Середньорічна вартість основних засобів підприємства, тис. грн, у т.ч.:	1 022 410,5	1 142 225	119 814,5	111,72
а) активної частини основних засобів, тис. грн, у т.ч.:	750 870	800 577	49 707	106,62
б) діючого обладнання, тис. грн	637 203	795 445	158 242	124,83
Фондовіддача основних засобів, грн/грн	1,354	1,374	0,019	101,43
Фондовіддача активної основних засобів, грн/грн	1,844	1,960	0,116	106,28
Фондовіддача діючого обладнання, грн/грн	2,173	1,972	-0,201	90,77
Фондомісткість загальна, грн/грн	0,738	0,728	-0,010	98,59

Таблиця 5

Аналіз фондорентабельності компанії «Надія»

Показник	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
			абсолютне	темп приросту, %
1 Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	1 384 631	1 568 948	184 317	113,31
2 Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1 741 261	1 842 387	101 126	105,81
3 Валовий прибуток від реалізації продукції, тис. грн.	777 847	625 833	-152014	80,46
4 Середньорічна вартість основних засобів підприємства, тис. грн, у т.ч.:	1 022 410,5	1 142 225	11 9814,5	111,72
а) активної частини основних засобів, тис. грн, у т.ч.:	750 870	800 577	49 707	106,62
б) діючого обладнання, тис. грн	637 203	795 445	158 242	124,83
5 Рентабельність основних засобів, % (п.3 / п.4 × 100%)	76,080	54,791	-21,289	72,02
6 Рентабельність активної частини основних засобів, % (п.3 / п.4а × 100%)	103,593	78,173	-25,420	75,46
7 Рентабельність діючого обладнання, % (п.3 / п.4б × 100%)	122,072	78,677	-43,395	64,45
8 Питома вага виручки від реалізації продукції у загальному обсязі виробництва, % (п.2 / п.1 × 100%)	125,756	117,428	-8,328	93,38
9 Рентабельність реалізованої продукції, % (п.3 / п.2 × 100%)	44,671	33,969	-10,703	76,04
10 Фондовіддача основних засобів, грн/грн	1,354	1,374	0,019	101,43

Загалом сукупність резервів покращення використання основних засобів підприємства може бути поділена на три великих групи:

1. Технічне вдосконалення засобів праці.

2. Збільшення тривалості роботи машин та обладнання за рахунок ліквідації незадіяного обладнання.

3. Покращення організації та управління виробництвом.

Застосування на практиці запропонованих заходів дасть змогу підприємству збільшити обсяги випуску товарної продукції, підвищити показник фондівдачі, а також збільшити прибуток від реалізації продукції та балансовий прибуток, а отже, і рентабельність основних засобів.

Резерви збільшення випуску продукції компанії «Надія» за рахунок вводу нового обладнання визначають множенням додаткової кількості одиниць нового обладнання ($P\uparrow K$) на фактичну величину середньорічного виробітку у звітному періоді (G_v):

$$P\uparrow VP_k = P\uparrow K \times G_v = P\uparrow K \times D_1 \times K_{зм1} \times \Pi_1 \times ЧВ_1 \quad (1)$$

$$P\uparrow VP_k = (44) \times 252 \times 1,09 \times 7,8 \times 0,54 = 50906 \text{ тис. грн.}$$

За рахунок скорочення внутрішньозмінних простой збільшується середня тривалість зміни, а за рахунок цього – збільшення випуску продукції. Для визначення резерву слід плановий приріст середньої тривалості зміни ($P\uparrow \Pi$) помножити на фактичний рівень середньочасового виробітку обладнання ($ЧВ_1$) та на можливу кількість машинозмін:

$$P\uparrow VP_{\Pi} = K_1 \times D_1 \times K_1 \times P\uparrow \Pi \times ЧВ_1 \quad (2)$$

$$P\uparrow VP_{\Pi} = 255 \times 252 \times 1,09 \times (8 - 7,8) \times 0,54 = 7565 \text{ тис. грн.}$$

Для визначення резерву збільшення випуску продукції за рахунок збільшення середньочасового виробітку обладнання необхідно спочатку виявити можливості росту продукції, а потім

виявлений резерв збільшення помножити на можливу кількість часів праці обладнання:

$$P\uparrow VP_{чв} = K_1 \times D_1 \times K_1 \times \Pi_B \times P\uparrow ЧВ \quad (3)$$

$$P\uparrow VP_{чв} = 255 \times 252 \times 1,09 \times 7,8 \times (0,275) = 150329 \text{ тис. грн.}$$

Загальний резерв випуску продукції:

$$P\uparrow VP = 50906 + 7565 + 150329 = 208800 \text{ тис. грн.}$$

Збільшення обсягу випуску продукції за рахунок резервів надають можливість збільшити показник фондівдачі основних засобів.

Резерви росту фондівдачі такі:

$$P\uparrow \Phi O = \Phi O_B - \Phi O_1 = (VP_1 + P\uparrow VP) / (OЗВ_1 + OЗВ_B - P\downarrow OЗВ) - VP_1 / OЗВ_1, \quad (3.4)$$

де $P\uparrow \Phi O$ – резерв росту фондівдачі; ΦO_B , ΦO_1 – можливий та фактичний рівень фондівдачі; $P\uparrow VP$ – резерв збільшення виробництва продукції; $OЗВ_B$ – додаткова сума основних засобів виробництва, необхідна для освоєння резервів збільшення випуску продукції; $P\downarrow OЗВ$ – резерв скорочення основних засобів за рахунок реалізації.

Для компанії «Надія»: $P\uparrow \Phi O = (1\ 568\ 948 + 208\ 800) / (114\ 2225 + 0 - 12\ 577) - 1\ 568\ 948 / 114\ 2225 = 177\ 7748 / 1\ 129\ 648 - 1,3736 = 0,2 \text{ грн/грн.}$

Резерв збільшення рентабельності основних засобів виробництва визначимо множенням виявленого резерву росту фондівдачі на фактичний рівень валової рентабельності продажу за звітний період:

$$P\uparrow R_{озв} = P\uparrow \Phi O_{озв} \times R_{об1} \quad (5)$$

$$P\uparrow R_{озв} = 0,2 \times 33,969 = 7,227\%$$

Для освоєння виявлених резервів фондівдачі слід збільшити кількість обладнання на 44 одиниці, скоротити внутрішньозмінні простой обладнання, збільшити середньогодинний виробіток одиниці обладнання.

Таблиця 6

Аналіз фондорентабельності компанії «Надія» з урахуванням резервів

Показник	2016 рік	2017 рік (прогнозне значення)	Відхилення	
			абсолютне	темп приросту, %
1. Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	1 568 948	1 777 748	208 800	113,31
2. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1 842 387	1 934 510	92 123	105,00
3. Валовий прибуток від реалізації продукції, тис. грн.	625 833	700 580	74 747	111,94
4. Середньорічна вартість основних засобів підприємства, тис. грн, у т.ч.:	1 142 225	1 129 648	-12 577	98,90
а) активної частини основних засобів, тис. грн., у т.ч.:	800 577	802 577	2000	100,25
б) діючого обладнання, тис. грн.	795 445	801 557	6112	100,77
5. Рентабельність основних засобів, % (п.3 / п.4 × 100%)	54,791	62,018	7,227	113,19
6. Рентабельність активної частини основних засобів, % (п.3 / п.4а × 100%)	78,173	87,291	9,119	111,66
7. Рентабельність діючого обладнання, % (п.3 / п.4б × 100%)	78,677	87,402	8,725	111,09
8. Рентабельність реалізованої продукції, % (п.3 / п.2 × 100%)	33,969	36,215	2,246	106,61
9. Фондовіддача основних засобів, грн/грн	1,374	1,574	0,200	114,57

Таким чином, резерв збільшення рентабельності основних засобів виробництва становитиме 7,227% (таблиця 6).

Можливе збільшення обсягу виробництва продукції становить 208 800 тис. грн (113,31%), чистий дохід від реалізації продукції можливий на рівні 1 934 510 тис. грн, що на 92 123 тис. грн більше, ніж у 2016 році. Валовий прибуток від реалізації продукції може бути збільшений на 74 747 тис. грн (111,94%). Внаслідок реалізації резервів можливе збільшення рентабельності основних засобів у 2017 році на 7,227%, що пов'язано зі збільшенням валового прибутку на 74 747 тис. грн. Збільшення рентабельності активної частини основних фондів можливе на рівні 9,119%, рентабельності діючого обладнання – на 8,725%, рентабельності реалізованої продукції – на 2,246%. Таким чином, збільшення фондovіддачі основних засобів становитиме 0,2 грн/грн (114,57%).

Висновки. Успішне функціонування основних засобів і виробничих потужностей залежить від інтенсивних та екстенсивних факторів поліпшення їх використання. Інтенсивний напрям підвищення ефективності використання основних засобів і виробничих потужностей припускає підвищення ступеня завантаження обладнання в одиницю часу (шляхом модернізації обладнання, встановлення оптимальних режимів його завантаження). Істотним напрямом підвищення ефективності використання виробничих потужностей є удосконалення структури основних фондів; удосконалення планування, управління й організації праці та виробництва; зниження фондомісткості, підвищення фондovіддачі та продуктивності праці на підприємстві; поліпшення та розвиток систем матеріального та морального стимулювання праці та ін. Екстенсивний напрям означає, що, з одного боку, буде збільшений час підвищення роботи діючого обладнання за

календарний період, а з іншого – питома вага діючого обладнання в загальному складі обладнання, що є на підприємстві.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бабченко Т.Н. Списание основных средств: учет и налогообложение / Т.Н. Бабченко // Бухгалтерский учет. – 2015. – № 11. – С. 20–28.
2. Бондар Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Бондар Н.М. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 400 с.
3. Домбровская Е.Н. Экономические выгоды от использования основных средств и их влияние на релевантность отчетной информации / Е.Н. Домбровская // Международный бухгалтерский учет. – 2015. – № 33. – С. 24–33.
4. Аналіз господарської діяльності: теорія і практикум : навч. посіб / Укл: Н.Ю. Єршова, О.В. Портна. – Видавництво «Магнолія 2006», 2015. – 312 с.
5. Линник О.І. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства / О.І. Линник, М.П. Кир'ян // Сборник научных трудов «Вестник НТУ «ХПИ»: Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2010. – № 60. – С. 45–49.
6. Економіка підприємства : підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропівного. – [Вид. 3-тє, без змін]. – К. : КНЕУ, 2006. – 528 с.: іл.
7. Економічний аналіз: теорія і практика : підручник / Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. За ред. проф. А.Г. Загороднього. – [Вид. 2-ге, перероб. і доп.]. – Львів : Магнолія 2006, 2008. – 440 с.
8. Економіка підприємства (фирмы) : учебник / Под ред. О.И. Волкова. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 601 с.
9. Державна служба статистики України : Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. Єршова Н.Ю. Формування системи фінансових індикаторів для оцінки фінансового стану підприємств промисловості (на прикладі підприємств машинобудування) / Н.Ю. Єршова // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2007. – Вип. 233: В 5 т. – Т. V. – С. 1263–1272.

REFERENCES:

1. Babchenko T.N. (2015), "Write-off of fixed assets: accounting and taxation", *Buhgalterskij uchet*, vol. 11, pp. 20–28.
2. Bondar, N.M. (2004), *Ekonomika pidpryemstva* [Business Economics], A.S.K., Kyiv, Ukraine.
3. Dombrovskaja E.N. (2015), "Economic benefits from the use of fixed assets and their impact on the relevance of reporting information", *Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchet*, vol. 33, pp. 24–33.
4. Yershova N.Iu. and Portna O.V. (2015). *Analiz hospodarskoi diialnosti: teoriia i praktykum* [Business Analysis: Theory and Practice], Mahnoliia 2006, Lviv, Ukraine.
5. Lynnyk O.I. and Kyrian M.P. (2010), "Ways to increase the efficiency of using fixed assets of the enterprise", *Vestnik NTU "KhPI": Technical progress and production efficiency*, vol. 60, pp. 45–49.
6. Pokropyvnyi S.F. (Eds) (2006), *Ekonomika pidpryemstva* [Business Economics], (3rd ed, rev), KNEU, Kyiv, Ukraine.
7. Kindratska H.I., Bilyk M.S. and Zahorodnii A.H. (2006), *Ekonomichniy analiz: teoriia i praktyka* [Economic Analysis: Theory and Practice], Mahnoliia 2006, Lviv, Ukraine.
8. Volkov O.I. (Eds) (2007), *Jekonomika predpriatija (firmy)* [Economy of the enterprise (firm)], INFRA–M, Moskva, Russia.
9. Official sait of State Statistics Service of Ukraine (2016), "Analiz of the basic occupations", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 20 December 2017).
10. Yershova N.Iu. (2007), "Formation of a system of financial indicators for assessing the financial condition of industrial enterprises (for example, enterprises of mechanical engineering)", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, no. 233, part 5, pp. 1263–1272.

Udovychenko Ya.A.

Student,

National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

Yershova N.Yu.

Candidate of Economic Sciences,

*Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting,
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"*

URGENT PROBLEMS OF THE ANALYSIS OF FIXED ASSETS (THE CASE OF COMPANY "NADEZHDA")

The connection between the development of an enterprise and the problem of the effective use of fixed assets is determined. The urgency of providing the enterprise with fixed assets, the efficiency of using fixed assets for the enterprise management is justified. The need to improve the analytical support for the management of fixed assets of the enterprise in terms of finding reserves to increase the efficiency of their use is characterized.

To systematize the problems of analysis of fixed assets and conduct an analysis of fixed assets, the abstract-logical method, methods of comparison, induction and deduction, an integrated approach, and statistical methods are used.

In the article, the index of growth in the value of fixed assets of Ukrainian enterprises in 2001–2016 is calculated. Conclusions on the status of fixed assets by types of economic activity are pre-dated.

Dependence of output, cost, profit, the profitability of a total number of units of fixed assets, their cost, technical level, the efficiency of use is determined.

An analysis of modern approaches to assessing the efficiency of the use of fixed assets is carried out. A comparative analysis of the security, traffic and technical condition of the Company's fixed assets is conducted. Calculation of the security, traffic and technical condition of fixed assets of the Company "Nadezhda" is presented. A factor analysis of the cost-effectiveness is carried out.

The aggregate of reserves for improving the use of fixed assets of the company for the company "Nadezhda" is characterized.

The reserves for increasing the output of the company "Nadezhda" due to the introduction of new equipment are calculated. The reserves for increasing the output of the company "Nadezhda" due to the increase in the average hourly output of the equipment are calculated. The reserve of increasing the profitability of fixed assets is determined.

Directions for improving the analysis of fixed assets by the example of the company "Nadezhda" are presented.